

1772. 1. 207
H. Predikan.
Barn af god Art,

Föreståld

3

Sögnåsto Predikan

på

Näste Söndagen efter Jul,

år 1772.

3

Kongl. Riddarholms Kyrkan

Och

Efter begäran til Trycket lämnad

af

Mag. ERIC JUVELIUS,
Rector Scholæ i Gamla Carleby.

SEDERHOLM,

Tryckt hos LARS WENNERBERG, år 1773.

AD. III. 1011110
2011110

Ingifwen til Stockholms Consistorii Censure, genomfedd och befunden
te innehålla något emot Kenlärigheten, som skulle kunna hindra dess tryck
de. Stockholm d. 8. Sept. 1773.

ad mandatum
MATH. STÅLBERG,
Ven. Conf. Not.

Misskundelig GUD låt Nädenes Sol uprinna:
 At med des ljus, må syndsens nöd förswinna,
 Hugswala mitt hierta, uplys både själ och sinnet,
 Låt mig i dag Tin Heliga wänskap finna.

I Namn Faders, och Sons, och den Helige Andes. Amen.

Jag war et barn af god art och hade fått en god Själ: Men då jag wäl upföddes, wärte jag til en obesmittad kropp. Så tal ar den, som skrifwit Wishetenes Bok, uti den unga Kongliga Printsen Salomons namn, om des naturliga lynne och upfostran. Jag war et barn af god art ic. Wishetenes Bok 8. Cap. 19, 20. Konung Salomo war född af David, Konungen öfwer Juda och Israel, och des Moder hette Batscha. Den unga Kongl. Printsen Salomo wardt af des Fader Konung David satter under Propheten Nathans hand, 2. Sam. 12: 25. hwilken såsom en Gudälskande HERrans tjenare förde denna Kungliga Printsen til en sann GUDS kännedom, och fruktan, och underwiste honom uti de wetenskaper, som en Kongl. Prints anstod, och honom med tiden beprödde. Som Prinsen Salomo war af Naturen begäfwad med en qwick själ, ägande et genomdrifwande förstånd och en god upfinningsgäfswa, och dertil kom en god upfostran, samt en rättstfaffens underwising, den Propheten Natan en nitisk Lärare ej underlåt at ådagalägga så länge den Konglige Prinsen war under hans hand, så kunde Konung Salomo i sanning säja om sin medfödda tankegäfswa, sin upfostran, och tilwärt på kroppsens wagnar. Jag war et barn af god art, och hade fått en god själ; men då jag wäl upföddes, wärte jag til en obesmittad kropp. Intet är meningen denna: Som skulle Konung Salomo warit född utan arfsynd och den alla menniskor widlädande synda-orenligheten, och nej: Hans fader Konung David måste ju om sig bekänna: Si jag är af syndelig såd född, och min moder hafwer mig i synd aflat af Ps. 51. v. 7. och om alla menniskor i gemen står det i Skapeffe Bokenes 8. Cap. v. 21. Menniskjones hjertas upfåt är ondt alt ifrån ungdomen. Således war den unga Kongl. Printsen Salomo i anseende til des naturliga födelse som andra barn ond, alt ifrån ungdomen: Men då til en medfödd qwickhet en förnuftig upfostran, förenat med en sorgfällig god underwising til den stora Gudens rätta kännedom och samma fruktan kom, heter det om honom: då jag wäl upföddes, efter Grund-Texten: Men då jag är bättre worden, wärte jag til en obesmittad kropp. Den allsmågtige

Guden wälsignade så Propheten Natans nedslagde flit och arbete genom den Kongl. Printsen Salomos underwisande, at icke allenast Printsens Själs för-
mögenheter upoblades, til at lära, beskrifa och fatta hwad honom gagne-
ligt war; utan Printsen blef också handledter, at han i anseende til sin
kropp, utgaf sin Leffament til et offer, som är Ieswande, Zeligt och Gudi be-
hög-ligt, sin Hälige Gudstjenst Rom. 12: 1. och genom Guds Nåd sä-
ledis förwarade sin kropp at ej af syndiga gärningar blifwa förderfwat, och
tog sig til wara, at intet lynda på sin egen kropp. 1 Cor. 6: 18.

Detta är en förträffelig aimåling på en rätt Ungdom, och som grun-
den lägges i Barnkammaren til et barns både timmeliga och ewiga wälfärd;
så förelyser den Kongl. Printsen Salomo med des goda efterdöme alla barn,
at om de wilja göra sig en förhöppning om timmelig, andelig och ewig wäl-
gång. Då såsom Konung Salomo i sin barndom, icke allenast wälsägga sig
derom, at deras spåda förstånd småningom uplyses, tanket gästwan förpes,
och wiljan förbättras; utan förwara sina kroppar, som et Guds Tempel,
som intet på något sätt förderfwas.

Uti närwarande Dagens Heliga Evangelium, förmåles om wår b-
frälsare, at han i sin barndom wärte up, förstärktes i Andanom, upfyl-
tes med wisshet, och Guds Nåd war öfwer honom, wi så anledning der-
af, at i dag tala om Barn af god Art, och huru de förhålla sig i sin
barndom: Men låt oss förut bönfälla den Rådofulla Guden ifrån hwilken
all wisshet och uplysning kommer, Han wille wälsigna wårt upåt til sin
Namns Åra och wår inbördes upbyggelse, läsante af trogit hjerta Fader oc.

VOTUM:

Min Jesu hör,
Uppå din dörr,
Med bön jag ängsligt klappar
Ach Jesu blid.
Lätt up i tid
Sörvän jag modet tappar,
Jag klappar slar,
Allt hwad jag rår,
Och tycks nu snart bli trötter,
En bön med mig
Sår jag för dig
At bre för dina fötter. Amen.

Evangelium Luc. 2: 33.

I anledning så wäl af det, som i förberedelse sagt är, som i följe af
uplästa Heliga Evangelium, är jag sinnad genom min Guds Nåd Eder
Gudeliga andagt til beträggelse föreställa
Barn

Barn af god Art

- Som 1:0 Bittida lära rätt känna GUD och honom frukta.
 2:0 Bittida lära det som länder GUD, til Ahra, och dem och Nästan är gagneligt.
 3:0 Som wisa lydna emot sina Föräldrar, och allom dem som i den Heliga Skrift med Föräldrar förstås.
 Men du barnkära H:erre Jesu, som i dina fjötts dagar tog Barnen i tin famn och wälsignade dem. Wälsigna nu H:erre Jesu min Fråhare detta mitt Arbete, lägg tänkar i hjertat, sätt orden i min mun, och gif med dit ord din anda och kraft.

Ja den sak är din o Jesu min No 229 7.

Min förefatta ämne är, at nu i JEu namn Betrakta och Eder föreställa, Barn af en god art, och derwid tilse 1:0 Huruledes barn af god art bittida lära at rätt känna GUD och honom frukta. Barnens hjerta är som et mjukt war, hwaruti man kan trycka hwad bild man wil. Man plågar säja: et godt barn artar sig sjelf. Den som någon tid omgåts med Barnaundervisningen, lærer sinna, at en del barn äro mera böjelige än andra, fatta snart, lära med lust och nöje, andra deremot ha swårare at begripa, äro tröga, och med olust lära. Barnen apa efter hwad de se andra göra: ty på det sättet skola de lära, at gå, tala och stålla sig som förnuf-tige mennisköt. Huru nu barnens själs förmodgheter skola tidigt blifwa upoblade, derpå ligger stor magt. Wäre utwertes sinnen äro Själens sbu-ster. Hwad barnen se, hwad de höra, det göra de efter. Huru nödigt är, at föräldrarne sjelfwa äro Gudfruktige, icke allnast för deras egen timmeli-ga, och ewiga lycksalighet; utan för de späda plantorne, jag menar deras K. Barns, hwilla nu skola gå in i en förargelig werld; men föräldrarne böra tänka, ja wara glada, at snart få, gifwe GUD! i en salig stund gå utur denne werlden. Ha de nu lämnat efter sig Gudfruktige barn, til hwilkas Gudsfrukans lärande, de alt gjort sit til. O! huru glade kunna icke sådane föräldrar dö, då deras dygdiga K. Plantor stå wid deras sängar, och med sina kärliga åtbörder tistala sina föräldrar, ja trösta dem ofta på deras söt-sängar ja godt de kunna, det blifwer då för föräldrarne och för alla dem som äro anbfalte at skjöta barn, at sedan barnen lärt sig litet at tala och gå; implanta i barnens hjerta Guds sanna kännedom och lust at bedja Gud, och frukta honom. Hwilken af oss som barn hafwa eller haft, kan neka, at om föräldrarne sjelfwe falla om estnarne på sine knän, at gjöra sin bön det hafwer sin goda werkan at och de små barnen falla bredwid sin moder på

Knå och höra efter det som sjunges och läses: och ehuru deras, neml. barnens tolamod är ej så stort, at de under hela tiden ligga på sin knå, om barnen i synnerhet äro mycket qwicke af Naturen, dock nog af, at de en liten stund wist sin wördnad med knäböjande för en Majestätisk GUD. Ja, jag har hört at barnen sjelf om aftonen fräгат, när bön skal hållas, och skynda derpå, ja med sina äldre syston ofta falla ned, för än rätta bönetimman är inne, och tala så godt de kunna med sin R. GUD i Himmelen. Och huru gläder det icke fromma föräldrars hjertan, när desse HERRans wälsignade plantor, sjelfwe omante falla på sina spåda knå, knäppa i hof sina små fingrar, och lyfta sina små och nåtta händer up til alla Himlars GUD, och tala med honom några ord, fast ofta så, dock så wäl ljudande ord, så at en ömsint rätt Christen ej utan glädjetårar kan derpå täncka, höra och se. Men du frågar min Christen, huru kunna barnen böja sina knån under bön och uplyfta sina händer til Himmelen, om de icke weta, hwem de skola bedja, och til hwilken de sina händer uplyfta skola? det är rätt min Christen, de böra det weta förut, det sker, när föräldrarne eller ammorne bittida begynna at nämna det dyra Jesu Namn: Man har wärdet at barn som ej änu hunnit begynna gå, (ty en del begynna tidigare at gå, andra senare; så är det ofta med deras talande:) at de för lärdt sig tala, och nämna det R. Fars och Mors namnet, än at gå. Sådane barn om de och hört ofta nämnas det dyra Jesu Namn, huru godt är det enär de sjukna in, och man förut nämt för dem ofta, at Jesus tager barnen til sig efter döden, om sjukdomen blifwer häftig, och man wil lindra den plåga, som sjukdomen altid har med sig, och trösta barnen dermed, at man gifwer dem någon granlåt, som de för tyckt om, så länge de warit friska och glada; ser man med hugnad at de under sjukdomen försaka en sådan granlåt och fåfånga, taga den intet emot: utan om man frågar dem, om de wilja gå til Jesum, så svara de ja: och således försaka werlden med dess pråkt. O. måtte icke då Jesu kärlek och umgänge med honom i Himmelen wara i dessa R. Barns hjerta intrykt so wiserligen, dock måste jag det säga, at förut under deras friska och glada stunder, måste man säga at barnen när man talar om Jesu, at det är godt at wara hos Jesum eller at Jesus gifwer barnen mycket godt, och hos Jesum i Himmelen är mycken glädje, och man får det sjunga och lofwa honom ewinnerliga; genom detta, min Christen, leder jag mig til betragtan af mit Amnes 1:0 del, Huru Barn af god art, bitida lära at wäl känna GUD och frukttr honom. Som Ungdoms plantan är Alderdoms frukt, så måste det nu i ungdomen sås ut, som i alderdom skal gifwa en hårlig skörd. Prästaren Jesus Christus säger i Joh. 17: 3. Detta är ewinnerligt lif, at de känna dig allena sanman GUD och den du sändt hafwer Jesum Christum. Detta är den Saliggjörande kundskapen, och lära dersöre goda barn at bittida

Da kænna GUD Fader för sin Skapare, beskärmar och Fosterfader, som
 intet af all sin skapade Werk förläter, kænna Guds Son för sin och hela
 Werldens Frälsare, som har gifvit oss mer än Himmel och Jord, nemli-
 gen då Han lät sit dyra Blod för vår Schuld uttappas. Vårn af god art,
 de lära bittida kænna sin GUD til des stora och höga egenstaper, til des
 dråpeliga wärk och gjerningar, och til des många wålgjörningar. När
 barnen blifwa både lifligen och lustigen förestälte det högsta wäsendets för-
 träffeliga egenstaper och fullkomligheter, må icke barnen då falla i en Helig
 håpenhet och förundran, och säga, det måtte wara en stor och dråpe-
 lig GUD til, ty de Heliga Änglar i betraktande af Guds oändeliga full-
 komligheter och dyre egenstaper, de falla ju ned för stolen och skyla sina
 ansigten för det Allwäldiga wäsende, de trogna kasta sig i skofket för All-
 magts Gudens fötter, och de förbömda Andar i afgrunden darra och skäl-
 wa för den Rättfärdiga och heliga Guden. Menniskor kunna intet altid
 hjälpa oss, och wilja oss intet hjälpa, när de kunna. GUD är en All-
 mächtig GUD, som oss altid kan hjälpa, ty den Allmächtigas arm är al-
 drig förkortad. Det högsta goda, som har sin lust med menniskors barn
 och wil oss hjälpa, en Allmächtig GUD som wet huru han oss hjälpa
 skal, och en allestädes warande GUD som intet är långt ifrån oss hwar-
 som och enom. At en sådan Helig och Allwäldig GUD är til, lära
 Barnen, när de blifwa förhöldne och påminne om de många tusende Mär-
 sterstycken, som wisa sig för deras ögon i sjelfwa Naturens Rike, de
 ringaste blomster, som menniskan trampar under sina fötter på jorden, de
 äro så förträffeliga och konstigt sammansatta, at ingen Konstnär i werlden
 dem så kunnat sammansätta, ingen Målare dem så härligen utzira, som den
 Heliga och wisa Skaparen gjort, så at hwar och en efter et nogare efter-
 tänckande måste derutinnan Guds finger wörda. Blifwa barnen förda in
 i Guds Nådes Rike, hjälp ewige GUD! hwad stora och dråpelige ting
 af Herrens godhet och wisshet förekomma oss icke der. Man må i syn-
 nerhet kalla det stora Återlösnings wärket, som genom Jesum Christum
 skedd, en skådeplats af Guds aldrådhögsta godhet, wisshet och menniskokärlek
 Derföre säger den Lärjungen som Jesus måst älskade; och hade Nåden at
 som Jesu aldrådhögsta Barn i Natwarden ligga närmast til Jesu förbar-
 mande Hjerta, derpå är Guds kärlek til oss uppenbar worden, at GUD
 hafwer sändt sin NB enda Son i Werlden at wi Skolom lefwa ge-
 nom Sonom. 1. Joh. 4: 9. GUD kunde intet närmare taga sig, än då
 när Han gaf ut det honom war aldrådhögst, neml. sin egen enda Son.
 At lära kænna denna Frälsaren til sin Person, Namn och Ämbeten,
 det söla. Vårn af god art, lärande at Jesus är både GUD och
 Menniska, GUD född af Fadrenom i ewighet, och Menniska född af en
 Jungfru i tidens fullbordan; Det dyra Namnet Jesus betyder en Fräl-
 sare,

fare, som frälst alla menniskor ifrån döden, djefwulen och helwetet, at **Jesus** är en Prophet, Öfwerste-Präst och Konung, förkunnat oss Salighetenes väg, som den högsta Prophet, som en Öfwerste-Prest offrat sig sjelf och låtit sit dyra blod utrinna syndare til försoning. Som en Konung som beskyddar oss för alla våra Andeliga fiender, när wi genom trona hålla oss til denna frälsaren, så hafwa wi del i Hans förlofning, och få efter detta lifwet; om wi dö i trone på **Jesus** et saligt lif: Men som **Jesus** Heliga lefwarne war oss et efterdöme at lefwa rättfärdige och Gudeliga i denna werlden, så lära goda barn bittida, at derom blifwa öfwertygade, at på en Helig wandel följer en salig död, och således taga sig til wara, at ej gjöra något som är emot Guds Heliga wilja, hwar af upkomma hos Barnen en barnslig fruktan för det stora och Majestätiska wäsende, at barnen frugta för sin **GUD** såsom för en kär Fader, intet gjöra honom emot, hwarigenom den Helige Guden bli förtörnad och retad til wrede, och hafwa således alltid **GUD** för ögonen och i hjertat. I betragtan af Guds många wälgärningar, i synnerhet som barnen få weta, at **GUD** är den som gifwer dem mat och kläder, och bewarar dem, at ingen skada dem sker, så begynna deras hjertan blifwa brinnande til Guds kärlek, och tala med wördnad om sin **GUD**, tacka **GUD** för de wälgärningar han dem bewisar, straffar ofta sina geliker, om de illa tala om **GUD**, och swärja och göra det ondt är. Och som de hört, at **GUD** är en ewig Fader **Es. 9: 8**. så fatta de det barnsliga förtroende til **GUD**, at han har en faderlig omsorg om dem, och som barn anlita sina K. Föräldrar om det som de behöfwa, och så om de finna dem wara nyttigt, så hysa och barnen den hjerteliga tillförsigt til sin Himmelska Fader, at han ock gifwer dem hwad de behöfwa. För öfrigit förja de ej för morgondagen, ej heller hwad brödet kostar; utan äro alltid nöjde och glada, försummande aldrig at bedja **GUD** för sig och sina K. Föräldrar. Således anläggas deras Barndom på den ädla dygdens inhämtande, Ungdomen på Guds kännedom, och deras manliga år på en sann Gudsfruktan, så at deras sista ånda blifwer en Salig död.

Andra Delen.

Nu wele wi 2:0 Betragta huru Barn af god art bittida lära det som länder til Guds ähra, dem och nästan til nytta och gagn. Alla barns tancke-gåfwa ligger i barndomen i linda. Men kan småningom up-
öfwas genom en förnuftig undervisning. Det är en stor Guds nåd, när Gud wälsignar föräldrar med wäl skapade, goda och wälariade barn. Hafwa föräldrarne selske den gåfwan af **GUD**, at med sina barn anställa et
full-

snille-wal, är mycket godt: Men kunna de det ej, så är det wäl Lärarens gjöromål, at så snart barnen komma under deras hand, det at göra. Dock måste man wäl täncka på saken, innan både föräldrar och lärare falla sit ombörne i denna granlaga sak, neml. at utforska hwartil et barn är stickeligit, åtminstone måste jag säga, at härtil fodras erfarenhet och et noaga granskande: Ty man kan ofta förgå sig uti detta Snille-walet. Om föräldrar och lärare i tid anställa med Barnen tjenliga Discurler i synnerhet under måltiden, och sinaningom försöka barnens begrep, så skulle man efter hand under sådana korta Samtal, som böra ske med glädesfulla ord, och kärligt tiltal til barnen, utforska huru de i den och den saken täncka, och om swaren passa sig til sakens natur; och om man skulle ibland inwända något o-rimeligit, i synnerhet om sommartiden, då man går och spaserar med barnen, wid det tilfalle talar om den wisa Skaparens stora wärk, hwad war de då gie, och huru de då söka förlägga inkastet. Barnen böra ha lof at swara så godt de kunna, och böra de underhjelpas wid swarets u förande, och sakens widare utredande. Genom ensaldige motsäkers förläggande af Barnen kan man snart utröna deras qwickhet. Således i samtal och Discurler upöfwas barnens snilles gåstwa mycket, det första som barnen böra lära är wår Christendoms kundskap. Nu bär Scholan barnen intet så föreställas, som wore den et Tuchtus. Nej: tngalunda, utan et rum öfwer hwilkens dörr står dessa ord. Här bor GUD, här läras wisbet, och en rätt dygdewandel inhämtas här. När nu barnen blifwa förestälte, hwad i Scholan läres. Så mana goda barn sig sjelfwa til Scholan. Den läraren som länge omgås med barnens underwisande bär äga erfarenhet i detta mål, och kunna utforska hwar och et barns snille, så snart det någon tid warit under dess hand: men jag måste tilstå, häruti är än mycket at lära, ehuru gammal Scholman warit. Ja, huru ofta kunna wi icke förtoga oss som lärare äro i Snillewalets anställande. I unga åren, när lika som hela Naturen spelar för barnen, är wäl den tjenligaste tid för barnen, at sambla sig wishets blomster, som med åren utzira deras hjeska med Ahrekrankar; dersöre äro goda barn lika Wijen som om ungdoms sommaren sambla hwad de i Alderdoms winter behöfwa. Som en del föräldrar ej ha råd at kosta på sina barn til Studjer, alla barn äro och intet dertil stickeliga, så göra de föräldrar bäst derutinnan, at deras barn lära det som med tiden är dem och det allmänna gagneligit, och föresätja sig barnen, at bittida wälja et wist lefnads sätt, derom föräldrar och lärare måge dömma, och hwad som efter barnens Snilles gåstwor och böjelse bäst kan passa sig. Som konsten är ej tung at bära; men deremot är tiden kortt at lära, och mycket är som wi böra lära: Ty winläggga sig goda barn derom, at sedan de lärdt fin Christendom och den förstå, lära sig wetenskaper, och söka insickt i de stycken

Fen som med tiden tjénar til deras föresatta lefnadsfätt. Och som morgonstund har Guld i Mun, Derföre i agtoga goda barn den stund, och bittida åro uppe at insinna sig uti lärohuset, och när andra illa artade och odygdyge barn antingen försoswa sin ädla ungdoms tid, eller ock i lättja och ondt tidsfördrif, tiden använda; så anlägga goda barn sin tid på långt annat sätt, neml. at lära det nyttigt är, och ju längre goda barn komma in på Wetenskapers fältet, ju större lust få de at lära, så at med åren sambla sig et förråd, som wäl kommer dem til pass i älderdomen, och utså wisshetens ädla såd, den de i sinom tid, om de blifwa i sann Gudsfrugtan, så härligen upslåra. Barn af god art, insinna sig icke allenast bittida i Skolan; utan gå ock gjerna up i HERRANS Hus, och höra så HERRANS ord der förkunna, at de icke allenast kunna göra redo för hwad de hört, för sina föräldrar, utan ock för sina lärare, de se huru i HERRANS hus adukat et bord, hwaruppå Nådens Rätter blifwa framburde, nu påminnes sig et godt barn när det ser Communicanterne gå fram til den heliga Mattwarden, at det blifwer wäl för dem en nådetid, på hwilken de få den nåden at wara ibland de wärdiga gjäster, som af salighetens Rätter blifwa bespisade. Goda barn påminna sig ock sit Döpfelses Förbund, och om de ovetandes öfwerträdt samma dyra förbund, falla de ned för nådens Thron och bedja med David. Tänck icke på mins ungdoms synder och min öfwerträdelse; men tänck uppå mig efter tina barmhertizhet, för dina godhet skul Zerze ic. Ps. 25. 7, at när de åren åro inne, at de skola begå den helige Mattwarden, begå de den samma med wördnadsfulla hjertan, med en innerlig längtan at få wätta sina nådhungriga själar af den salighet, deraf alla wärdiga Mattwards gjäster blifwa delaktige. Och som Barnen sedan de warit förta gängen til den Helige Mattwarden, sielfwe åro ansvarige för sina gjerningar in för Guds och Menniskors dom, och måste umgälla det straff, som werldslig Lag pålägger öfwer trädare, så weta barn af god art at en rättshaffens bönn til GUD, är det medel, hwarigenom de få nåd hos GUD, at i trones förening med sin Frålsare stå emot det ondt är, at gifwa noga ackt på sina tanckar, begjäreller, och upsat, och genom Guds Nåd och hjelp, sin det onda, och göra det goda. Om GUD skal blifwa vår älderdoms tröstare, så måste han wara vår ungdoms mästare, at ej Ungdoms synd blir den bräckeliga Älderdoms kraft; ofta så de Silfwerhwhita gråhårens skröplighet pligta för de krusade läckars syndiga tyrrighet. GUD fordrar ofta af oss at betala det på älderdomen, som GUD har borgat åt oss i ungdomen: Men skal Ungdoms lust ej blifwa Älderdomens we, så ossra goda barn förslingen af sin räcka Ungdoms blommor Gudi, at Älderdomens förwisnade blad måtte infattade blifwa i de lefwandes knippe i Himmelen, och de i Älderdomen införd warder, som en hwete kärswa i råttan tid. Eljest om djeswulen får Ungdoms Märgen så händer ofta,

at han blifwer ägare af Uärdoms benen. Guda Barn hafwa alltså i minnet den wisa Konung Salomos förmaning. Tänk på din Skapare i din Ungdom, förrän de onda dagar komma, och ären nalkas, då du sejandes warder de behagga mig inret Pred. B. 12: 1. Ungdomen är den tienligaste tid at söka Herren, då är Sjålen qwick, tankegåfwan stark, och kropsen i bästa stede. O! huru wäl begynna icke de Menniskor at lefwa, som ifrån Ungdomen begynna lefwa Gudi, och i trone på Jesum sluta sin lefnad.

Tredje Delen.

Wi wele nu tilse 3:0 huru Barn af god art wisa sin lydna emot sine R. Föräldrar och allom dem som undor föräldrars namn i den 3: Skrift förstås. Herren GUD hafwer wid det 4:de Budet i sin 5. Lag tillagt et besynnerligt löfte för lydige barn, neml. at dem skal wäl gå, och de skola få länge lefwa på jorden, Ibland våra timmeliga lycksaligheter, råknar den 5. Skrift icke allenast wälgång i timmelig måtto; utan ock et långt lif. Den fromme Konung David ansåg det för et besynnerligt straff af sin GUD, om Herren skulle falla honom bordt i sin bästa Ulder, och had derföre GUD, tag mig icke bort i mina halfwa dagar. Man läser derföre om de Gudfruktiga i Guds 5. Ord at de dödde mått af alder, af ära och rikedom. Om nu dessa timeliga lycksaligheter skola tilflyta Barn, så böra de söka at fullgöra sina skyldigheter i fölle af 4:de Budets befallning, d. å. wara sina Föräldrar lydiga, och emot andra som Far och Mors Namn bära. Barnen äro som en växande planta, den man kan böja hwart man wil. När föräldrar så begå sig med sina barn, at hos Barnen upwäckes kärlek, wördnad, en rätt frugtan och lydnad: Si då är mycket wunnit. Barnens fel kunna då med en kärlig föreställning rättas, och om man ibland måste bruka Riset, at det då i sin rätta tid sker med öfwerlygelse om sel, och en kärlig warning til bättring derefter, dock måste man för all ting i agttaga, at kärleks elden, hos barnen ej må utsläckas emot föräldrarne, och tråldoms frugtan upkommer, hwarpå den farliga förhårdelsen följer, hwarigenom de späda plantorne blifwa hårda och obewefeliga, beware derifrån Herren GUD! När goda barn således blifwe handledde til lydna och fruktan samt wördnad för sina R. Föräldrar, och föräldrarne sielfwa ej underlåta at Bönfalla den Nådesfulla Guden, som har allas hjertan i sin hand, at den R. Guden wille böja barnen til sin frugtan och kärlek, och hwarest en rätt frugtan och kärlek för GUD finnes, der är ock hos barnen frugtan, kärlek och wördnad emot föräldrarne. Så hörer GUD wisserligen sådane Böner som gå af et trogit hjerta, och wällignar föräldrarnes möda wid sine Barns handledande, at den wisar med tiden en Wällignad frugt. I betragtande af det Nåde-Löfste, GUD gifwer wid

4:de Budet, och efter de många befallningar, som finnes upptecknade i Guds H. Ord, och i öfverwägande af de swåra straff, såsom en rättmåttg följd på olydna, och genstråfwoghett emot föräldrarne, så wisa Barn af god art lydna emot sina R. Föräldrar, och taga sig til wara, at ej på något sätt mista sina R. Föräldrars kärlek emot sig, neml. genom olydna, upstufighet, och sjelfrädighet. Swårest lydna är, der är ock en rätt frugtan, at hwarken förlora kärleken, eller ådraga sig något hårdt tiltal, och straff. När föräldrarne intagit barnens hjerta, så bewisa barnen det låra Barnsliga förtroende emot sina Föräldrar, som af Barnen ådagalägges genom et ganfka kärligt tiltal til föräldrarne, med framtråde til deras sköte och stående wid deras sida med et glädt och muntert påseende, och kärliga sgnokast. Föräldrarne böra då ej afwisa dem med något hårdt tiltal; utan låta allt ske i kärlek, med ledande til andra, om deras lägenhet ej är, at dem hos sig hafwa. Sedan barnens är tiltaga, och tiden är inne för dem, at begynna läsa. Så mana goda barn sig sjelfwa til Boken, ehuru det i förstone ej länge påstår; ty wi plåga säga: At Barnens tolamod växer ej så länge. Dock kan i detta mål mycket winnas, om föräldrarne sjelfwa eller lärarena bruka försigtighet genom et enligt pådrifwande. Ty härwid får man nu lof at ofta påminna, sedan nödwändigheten af lärande hos Barnen är genomtjenliga och upmuntrande föreställningar dem ofta föreställt, och de sjelfwe hafwa lust före at lära, Så wisa goda barn sin lydnad deruti, at de sjelfwa omante fatta i Boken skynda sig til Scholan, och berätta med kärliga åtbörder hwad de läst och lärt i Scholan. Barn af god art, underlåta ej at wara sina föräldrar lydiga at efterkomma sina R. Föräldrars befallning uti syftors görande, och beställa hwad af föräldrarne dem pålægges, och deras hålsa och krafter tåla. Så är det ock med goda barns Kyrlögång, det är och derom i föregående 2:dra Delen sagt, låten de goda barn derutinnan påffina en Barnslig lydna, at med lust gå up i HErrans Hus, med sjungande läsande, med knäböjande inför HErranom med bön och Guds Ords acksamma hörande göra sin Guds tjenst, ja kunna ock berätta hwad de i Guds Hus hört. Ty alltid förkunnas ock der, som barnen kunna lämpa på sig sjelfwa. Sedan barnen komma i tjenst eller lära hos andra, och är hemma i barnens hjerta introckt en sann Guds- och Jesu Christi kännedom, en rätt Gudsfruktan och lydna för Gud och menniskor, ja Bönens nödwändighet, om de eljest wilja blifwa rätt lyckeliga i werlden; Så underlära intet Goda Barn uti sin tjenst och i sit lärande, at wara Indiga, trogna och flitiga, i hynnerhet om de hemma hos sina Föräldrar eller i Scholan ofta blifwit påminnte om Guds allestädes närwarelse, och alwetenhet, som ser och wet af alla våra gjerningar, ja utransfakar hjertat och pröfwar njurarna, som Guds Ande talar: Jer. 17. 10. och at HErran är en hämnande Gud, som wedergjäller hwarjom och enom efter deras gjerningar, wilja de undwika HErrans rättmåttiga hämnd, och när de med tiden efter Guds Heliga Försyn blifwa sina egna, och så andra i sin tjenst, de då nu så förhålla sig, som de önska och begjära, at andra emot dem i framtiden skola sig

äg förhålla; intet på något sätt sára sina samweten, med otro, försummelse och wårdslösande, utan så sticka sig, som de alltid stodo in för Herrans allseende ögon, görande allt för Herrans skuld. O! huru godt är icke det: at hwar och en kan beropa sig på et godt samwete in för Gud och menniskom.

Skulle dem med tiden något widrigt hända, hwaröfwer man ej skall undra, och låta sig främmande wara; så besfredar dem deras goda samwete, at de sådant ej förskylt med någon upfätelig synd. Barn af god art de ha och lärdt af Guds ord, at under Föräldrars namn komma Öfwerhet och Lärare; ty äro de sin Höga Öfwerhet. tala wäl om sina Lärare och i sina hjertan dem wälsigna för det goda de af dem lärdt. Således har jag til slut fört min ensaldiga Betraktelse, då jag efter min Guds nåd föreställt Barn af god art. 1:o Betraktat huru goda barn bittida lära känna Gud och honom rätt frukta. 2:o bittida lära det som ländet Gud til ära, dem och nästan til nytta och gagn. 3:o Wisa lydna emot sina Föräldrar, och dem som med Föräldrar förstås i den 3. Skrift.

Tillämpningen.

Nu J. R. Barn til Eder har jag i dag talat, Edra skyldigheter har jag wist, och huru goda Barn förhålla sig. R. Barn gån nu til Edrahjertan, och frågen Edra samweten, undersöker Edert tillstånd. Träder i dag fram för denna Spiegel, speglen Eder här, tör hända, I sinnen igen Edar bild och skapnad. Jag frågar Eder än en gång R. Barn, hwad säja Edra samweten nu för Eder. Swaren mig inför Herranom, det är i en god mening sagt, Eder ländet detta allt til godo, om i wiljen efterkomma mina ensaldiga föreställningar. Til at fullgjöra Edra skyldigheter, skal upmuntra Eder Guds befallning. Tänk på din Skapare i din Ungdom: för än de onda dagar komma och ären nalkar. af Pred. B. 12: 1. Söter Herren af alt hjerta, så skal Han låta finna sig af Eder. Jer. 29: 12. och 13. v. Slyn Ungdoms lustar; Men faren efter Rättfärdigheten, Tron, Kärleken och frid med allom dem, som af rent hjerta skalla Herren: 2. Tim. 2: 22. Haf Gud för ögonen och i hjertat alla dina lifsdagar, och tag dig wara, at du icke samtycker i någon synd; och gör emot Guds Bud. Job. 4: 6. Hörer hwad den store Herrans Propheten Jeremias säger: at det är den största berömmelse at weta och känna Herren Jer. 9: 24. och Korung Salomos ord äro märkeliga i Prov. 1: 7. Herrans fruktan är begynnelsen til at lära. Tag dig något före at arbeta! Syr. 3: 87. I Barn warer Edra Föräldrar lydige i altring ty det tackes wäl Herranom. Coll. 3: 20. Kan detta intet något uträtta hos Eder. så påminner Eder de Nådloften Herren Gud afswer til alla goda, dygdiga och lydiga barn, neml. at dem skal wäl gå och de skola så länge lefwa på jordene. Gud låmwar Eder en timmelig och ewig lycksalighet; Ty I ären Herrans plantering, och den Herren fruktar, honom lönar han wäl. Ps. 61: 6. I skolen blifwa store och ansenlige i Werlden. Huru belönte icke Gud Joseph för dess Gudsfruktan, i stället för det han war en fattig Fånge, sattes Joseph på en Kongl. wagn och ut-

ropades för Landsens Fader. För sin Gudsfrugtan blifwer Propheten Daniel ährat som en Landsens Förste. En arm Mardichai klädes i Kongl. Prakt. Si så lönar GUD dem som honom frugta, och det skjer ofta i detta lifwet, och skulle efter Guds Heliga försyn detta saknas här i werlden så årsätter GUD det i Himmelen, med Arones och Särligheterens Crona. Nu det sannas som Ap. Paulus säger: Gudaktigheten är nyttig til all ting, och hafwer löste om detta och det tilkommande goda. 1. Tim. 4: 7/8. Men wil detta ingenting seja hos Eder, så kommer ihog de swära hotelser, we och förbannelse, Herren GUD utropar öfwer alla wanartiga, onda och odygiga Barn. Förbannat ware den som bannar sin Fader och Moder Dent. 27: 16. och i Ordsp. Bokens 30 Cap. 17. stå dessa försträckeliga ord: Et öga som bespottar Fadren, och försmär at lyda Modren, det måste Korparne wid bäcken uthugga och the unga Ornar upfråta, det sker, när efter Guds stränga Rättfärdighet olydiga, wanartiga och Gudlösa barn komma för deras grofwa misgjärningar skul under Bödelens yra, blifwa hängda i Galga, och lagde på stegel och hjul. Ach sen och betragten de exempel af onda och wanartige barn, som äro i Guds ord upteknade. Ach försträckens i Jesu Namn, och ryssen när i läsen derom och bedjen GUD i Himmelen, Han wille Eder uplysa och bewara. Huru geck det med den förlorade Sonen, som utkrasde sit Arf af sin Fader, för i främmande Land och förspilte sit goda genom Skjodor och fylleri, och på slutet blef så usel och fattig, at han knapt fick Swina dras at stäcka sin hunger med hwarom läses i Luc. 15: Cap. ifrån den 11. v. til 18. Huru geck det med de 42. Piltar som begabbade HErrans tjenaren Propheten Elisa. HErren GUD befalte 2:ne Bjdernar komma ifrån Skogen och ristwa dem sönder, hwarom läses kan i 2. Reg. 2: 23. Ach! besinner i HErrans Namn K. Barn, at GUD är en nitisk GUD som straffar det onda. Hela Naturen är färdig at utföra HErrans wredes domar, ja alla Elementer, Eld, Watn, Luft, Jord stå til reds at fulgöra Guds befallning uti syndens straffande. Ach we Eder, när GUD öfwer gifwer Eder: Men GUD öfwer gifwer Eder aldrig, om j ej först öfwer gifwen honom. Ach K. Barn weten, at mörkfens förste lägger ut allestädes sina Nät at snärja och fånga Eder Ty här utsträcket näten både i Mispa och Thabor, både i Ungdom och Alderdom, både i Ahra och Smålek, i Rikedom och Fattigdom, här utsätter Djefwulen sina snaror, som högfärds, och gerighets snaror. Här retar Satan Menniskan til syndiga tanckar, til Guds wanwördande, til Nådemedlens föragtande, til Guds ords bespottande, til mordiska, horiska och til tjufweries tanckar, här förledes menniskan til onyttiga ord, at tala med Nebucanezar högmodeliga, med Pharao försmädeliga, til syndiga och stygga gärningar at med Cain dräpa, med David at hora, med Ackab at stjåla med Zesebel at stempla lif och gods af den oskyldiga Rabot. HErren Jesus öpne ögonen på Eder J. K. Barn som nu hafwer trädit in på denna werldens Skådeplats. Ach wandren warsamt, talen försigtigt och betänken wäl hwad J. skalen gjöra. HErren Jesus förbarme sig öfwer eder J. K. Barn som ären ämnade af GUD Eder Skapare, at förkunna HErrans Lof, wara Guds

Wårktyg och gjöra HErrans wilja och blifwa nyttiga lemman, i det allmänna samfundet. Ach! beware Eder HErren GUD, at I upsåtel. förtörnen den H. Gudens i Himmelen, trampen Jesu dyra blod under edra fötter, och bedröfwen den H. Andra och de H. Änglar i Himmelen, genom edert ogudaktiga lefwarne. Ach! GUD nåde Eder, som slån i wådret Edra föräldrars goda råd och förmaningar, som genom eder olydna, otrohet, lättfärdighet, och andra förbannade mörkens gjerningar, reten den Rättfärdiga Gudens till straff och sina wredes domars utbrytande öfwer Eder. Ach, GUD nåde Eder, som utpräßen så många tårar och suckningar utur Edra föräldrars ögon och hjertan, Ach. ach, de blifwa Eder en gång dyra tårar, dyra suckningar på den stora Rätensdags dagen. Men min Nådiga GUD. hwad skal man seja om en del denna tidsens Ungdom. O. när wi öpnar werldens portar, och med opartiske ögon se der in. Zielp ewiga GUD, huru står det ill med wår Ungdom, huru mycken swordom hörer man icke på gatorne af, huru mycket lättfärdigt och okyrt tal hafwa de icke för sig, huru tråta och slå icke de sin emellan, Ach hwem kan täncka härpå utan grämelse, finnes det icke ibland de stackars barnen mången grym Cain, en skändelig sin Faders bespottare Cham, en blodskändare Amnon, en horattig Dina, en ohörsam Absalon. Ach hwad tänken I usla barn, som så använda Edra ungdoms år till mörkens förstes Satans tjenst, betänker hwem I tjener, det är edar argaste fiende, betänken huru han lönar Eder på slutet, jo med et brinnande helwete, då skolen I ropa we öfwer Edra förbannade själar, we och förbannelse öfwer Edra Föräldrar, som ej uptruktat Eder i Gudsfruktan, utan lärit eder lefwa i hellsönd, och warit ordsaken med till Eder ewiga förtappelse. Ach hären må ju resa sig på hufwudet, när jag tänker härpå. Först hafwa här i tiden en usel och kraslig kropp, som lättfärdighet och fylleri med sig förer, sedan otaliga samwets sår, och om sidan en förtwislat ändalyckt. O! den wis är, han lagge detta på hjertat, GUD för Jesu skul omwände Eder innan I stanen i et ewigt helwete. Men I kära och Gudälskande barn, I som i Eder späda Ungdoms år med Konung David bittida ären uppe till at frugta HErran, och åkalla Eder GUD. O. hwad för en wålsignad början gören I icke då, när I på det sättet träden in på werldens wida fält. HErran GUD skal efter sina Nådebösten höra Eder bönen och wara Eder Ledare egenom denna fördriffna werlden. Ach glömmen aldrig bort Eder GUD, så glömmen han och Eder aldrig, går aldrig till hwila, om I icke på Eder knå tacken alla himlars GUD, som den dagen Eder bewarat ifrån allt ondt till kropp och själ, och bedjen honom med egna ord så godt i kunnen om ytterligare Nåd, wålsignelse och hjelp, tagen aldrig emot någon dag, om I icke förut Bönsfallen Eder Himmelske Fader all wisheits brun och källa, at han wille den dagen och alltid wara Eder Beskärmar, wålsigna Edert företagande, och beder äfwen GUD för Edra Föräldrar, at HErran förlänar dem hälsa, goda råd, förlänger deras dagar till Edert bästa. O. I R. Barn som så anlaggen Eder Ungdom. I ären HErrans wålsignade telningar, som upwären GUD till ära, Edra R. Föräldrar till glädje, Eder och det almåna till nytta. GUD wålsigna

Ragna Eder til kropp och själ, I ären Edra föräldrars ögnasten, och glädjen deras hjertan, I förlången wiserliga deras dagar, så at de en gång med frögd så fara i frid. Men I K. Föräldrar, som GUD gifwit Barn, jag måste ock tala med Eder några ord. HERren JESU låte det wara sagt i en wälsignad stund! I weten wäl hwad Edra skyldigheter äro i anseende til Edra barn, I hafwen hört huru barnen apa efter, hwad de se andra göra. O I Föräldrar, Eder skyldighet är, at upfostra Eder Barn i en Sann Guds kännedom och frugtan, och så laga at de lära sig något, hwar med de kunna föda sig ärliga i denna werlden. Ach!! förderfwen ej deßa lilla plantor, som äro af Skaparen ämnade til Hans lof, at gagna sig sjelfwom och Nästan: genom et ondt och syndigt exempel och lefwerne. GUD nåde Ehr, när I Nolen swära inför HERren om Eder barn genom Eder förwällande blifwit helweteseldbrander. Ach! hwad säger jag, beware Eder HERren GUD derifrån. O. huru wäl ha I då gådt Eder werlden igenom, när I på HERrans stora dag träffen Edra K. Barn antingen för Eder, eller efter Eder komma i Himmelen, och der falla ned för Lambens Stol, och seja: HERre här är jag och barnen som du mig gifwit hafwer, då så I tillika med Edra K. Barn stå för GUD och Lambena och sjunga et ewigt Halle-luja.

Tack nu mildaste GUD och Fader, för den Nåd Du oss bewist hafwer at wi fått höra talas om, huru goda barn förhålla sig. Min Nådige GUD, du hafwer efter din Heliga försyn behagat så skicka med din aldraringaste tjenare, at han warit en ledare för barn til deras underwisande hwad jag utråttat, och hwad frugt jag genom din Nåd skaffat är tig Allwetande GUD allena bekant, tack för all Nåd, hjelp och tröst du mig som min ewiga Fader under den tid bewist. Förlåt mig mina många brister, förlåt dem för JESU skuld. Nu HERre JESU förlåna oss som Föräldrar äro, så fullgöra våra skyldigheter emot våra Barn, at wi en gång med glädje kunna be- stå in för dit Aldraheligaste Ansigte, Ja HERre JESU wälsigna detta som nu i enfaldighet sagt är på alla Barns hjertan til en wälsignadt efterfölgd. Amen i JESU Namn.

